

Αθήνα, 23 Σεπτεμβρίου 2003

Αρ. Πρωτ: 4603

Προς

- ΥΦΥΠΟΥΡΓΟ ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α
κύριο Λ. ΠΑΠΑΔΗΜΑ
- ΓΕΝΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α.
κύριο Β. ΒΑΛΑΣΟΠΟΥΛΟ

Σας ευχαριστώ για την ιδιαίτερα εποικοδομητική συνεργασία που είχε κλιμάκιο του Συνηγούρου του Πολίτη με τον Γενικό Γραμματέα του ΥΠΕΣΔΔΑ κ. Β. ΒΑΛΑΣΟΠΟΥΛΟ, με θέμα τη βελτίωση των διαδικασιών του ν. 2910/2001.

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει διαπιστώσει τις επίπονες και συνεχείς προσπάθειες βελτίωσης του πλαισίου του ν. 2910/2001 που έχετε καταβάλει έως σήμερα. Όπως έχουμε πληροφορηθεί, αποσκοπώντας σε περαιτέρω βελτίωσης του εν λόγω πλαισίου, έχετε αναλάβει πρωτοβουλία νομοθετικής τροποποίησης και συμπλήρωσης του ν. 2910/2001. Σε συνέχεια της συνεργασίας που είχαμε με τον Γενικό Γραμματέα του ΥΠΕΣΔΔΑ κ. Β. ΒΑΛΑΣΟΠΟΥΛΟ, σας απευθύνουμε την εν λόγω έκθεση, προκειμένου ο Συνήγορος του Πολίτη να βοηθήσει, στο μέτρο των δυνατοτήτων του, το έργο σας. Η παρούσα έκθεση δεν αποτελεί έγγραφο προτάσεων, πόρισμα ή ειδική έκθεση του Συνηγούρου του Πολίτη, αλλά ένα βοήθημα για τη σχεδίαση της μεταναστευτικής μας πολιτικής.

Οι βασικές αρχές – κατευθύνσεις της παρούσας έκθεσης είναι η απλοποίηση των διαδικασιών, η αύξηση της λειτουργικότητας και της ευελιξίας του μεταναστευτικού κανονιστικού πλαισίου και τέλος, η θεσμική του ολοκλήρωση. Η έκθεση περιέχει τρία μέρη.

Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει τα σημεία 1 και 2 και εκθέτει δύο σημαντικά φαινόμενα κακοδιοίκησης της διαδικασίας ανανέωσης των αδειών παραμονής και εργασίας που έχουν ως αποτέλεσμα πρώτον, σημαντικός αριθμός αλλοδαπών να μην μπορέσουν να καταθέσουν τη σχετική αίτηση ανανέωσης με υπαιτιότητα της διοίκησης και εξ αυτού να καταστούν παράνομοι και δεύτερον, ένας ικανός αριθμός αλλοδαπών να αντιμετωπίζουν προβλήματα επανόδου στην χώρα παρότι φέρουν την σχετική βεβαίωση κατάθεσης αίτησης για άδεια παραμονής.

Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει τα σημεία 3 έως 8 και εκθέτει θέματα απλοποίησης και αύξησης της λειτουργικότητας των διαδικασιών του ν. 2910/2001. Ειδικότερα συνοψίζει ζητήματα που αφορούν στην χορήγηση τίτλου προσωρινής παραμονής το διάστημα που ο ενδιαφερόμενος αναμένει την απόφαση για τη χορήγηση της άδειας, στη διάρκεια των αδειών παραμονής, στην κατάθεση δύο φορές ίδιων δικαιολογητικών, σε θέματα οικογενειακής

συνένωσης και μετατροπής λόγου παραμονής και τέλος, στην παραμονή των αλλοδαπών δικαιούχων σύνταξης από Ελληνικό Ασφαλιστικό Φορέα.

Το τρίτο μέρος περιλαμβάνει το σημείο 8 και αφορά στην προσθήκη στο μεταναστευτικό κανονιστικό πλαίσιο μιας διαδικασίας επαναφοράς ή ένταξης αλλοδαπών στη νομιμότητα για λόγους εξαιρετικούς ή χρηστής διοίκησης. Η προϋπόθεση υπαγωγής ενός αλλοδαπού στην εν λόγω διαδικασία είναι η συνδρομή ιδιαίτερα σοβαρών λόγων για την παραμονή του στη χώρα (π.χ. ενηλικίωση στη χώρα με ταυτόχρονη μακρά παραμονή για τους νεαρούς αλλοδαπούς, αντικειμενική αδυναμία απομάκρυνσης από τη χώρα, τελεσίδικη δικαίωση του ενδιαφερόμενου από τη διοικητική ή δικαστική διαδικασία που έχει κινηθεί σε βάρος του κ.ά.). Ως τρόπος νομιμοποίησης μπορεί να προκριθεί είτε η *άδεια παραμονής για εξαιρετικούς λόγους* (που είναι μια ευρεία και πολυδιάστατη κατηγορία λόγων στην οποία μπορούν να υπαχθούν και οι ανθρωπιστικοί), είτε η εξάμηνη προσωρινή άδεια παραμονής και εργασίας. Η κρίση για τη συνδρομή των προϋποθέσεων στη μεν περίπτωση των εξαιρετικών λόγων θα μπορούσε να ανατεθεί σε μια διϋπουργική επιτροπή υψηλόβαθμων διοικητικών στελεχών με τη συμμετοχή και εκπροσώπων ανεξάρτητων φορέων (π.χ. Ύπατη Αρμοστεία για του Πρόσφυγες των Η.Ε., Δ.Σ.Α.), στη δε χορήγηση της εξάμηνης προσωρινής άδειας στην Επιτροπή Μετανάστευσης των Περιφερειών της Χώρας. Η προσθήκη μιας αναπτυγμένης διαδικασίας επαναφοράς ή ένταξης στο πλαίσιο της νομιμότητας σκοπό έχει να ολοκληρώσει θεσμικά και να καταστήσει λειτουργικότερο το μεταναστευτικό κανονιστικό πλαίσιο. Αυτό γιατί παρότι η διοίκηση συχνά αναγνωρίζει ότι συντρέχει ιδιαίτερα σημαντικός λόγος για τη χορήγηση νόμιμης παραμονής σε έναν αλλοδαπό αδυνατεί να το πράξει, καθώς δεν υφίσταται θεσμικό πλαίσιο που να επιτρέπει κάτι τέτοιο. Αντίθετα, σε κάποιες τέτοιες περιπτώσεις χρησιμοποιούνται για λόγους «επιείκειας» άλλοι τύποι νομιμοποίησης (συνήθως υπαγωγή στο καθεστώς των ανθρωπιστικών λόγων), οι οποίοι παρότι αγαθοεργοί απέχουν από την εκπλήρωση των σχετικών νόμιμων όρων και προϋποθέσεων. Σημειώνεται ότι ο προϊσχύσας μεταναστευτικός νόμος (ν.1975/1991) προέβλεπε διαδικασία παραμονής για εξαιρετικούς λόγους.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την προσοχή σας και, εφόσον το κρίνετε σκόπιμο, παραμένουμε στη διάθεσή σας για διευκρινήσεις, καθώς και για συζήτηση σημείων της παρούσας έκθεσης. Επίσης, δεδομένου ότι ο Συνήγορος του Πολίτη έχει αποκτήσει μια πολύτιμη εμπειρία στα θέματα απλοποίησης της διαδικασίας του ν. 2910/2001 και εν όψει πρωτοβουλιών που έχετε εξαγγείλει σχετικά με την απλοποίηση της διαδικασίας και την ενδεχόμενη ενοποίησή της υπό έναν ενιαίο φορέα μετανάστευσης, παρακαλούμε να μην διστάσετε να ζητήσετε τη συνεργασία μας σε όποια θέματα εσείς κρίνετε ότι αυτή μπορεί να αποβεί επωφελής.

Με τιμή,
Ανδρέας Τάκης
Βοηθός Συνήγορος,
Υπεύθυνος Κύκλου Ανθρωπίνων
Δικαιωμάτων

